

MPAT

Часопис за књижевност, уметност и културу

година VI књига VI свеска XXIII септембар 2010

Траг - Часопис за књижевност, уметност и културу
Излази 4 пута годишње

Издавач

Народна библиотека „Данило Киш“, Врбас

За издавача

Магдолна Увалин

Главни и одговорни уредник

Небојша Деветак

Уреднички во

Бранислав Зубовић (*оперативни уредник*), Мирослав
Алексић, Благоје Баковић, Момчило Бакрач, Слободан
Елезовић, Емсура Хамзић, Никола Шанта, Павле Орбовић,
Светислав Шљукић (*ликовни уредник*)

Адреса

Народна библиотека „Данило Киш“
21460 Врбас, Маршала Тита 87
Тел/факс +381 (21) 707-566
www.biblvrbas.org.rs ; *e-mail*: casopistrag@sbb.rs

Штампа

Штампариа „Будућност“, Нови Сад

УДК 82(05)

YU ISSN 1451-9437

Тираж

350 примерака

*Часопис се финансира из буџета СО Врбас и
ПСОК АП Војводине.*

Рукописе слати у електронској форми.

Илустрације у овом броју:

Драган Стојков

САДРЖАЈ

ѿраѿ ѿезије

Томислав МИЈОВИЋ.....	5
Дара СЕКУЛИЋ.....	9
Драѿан ДРАГОЈЛОВИЋ.....	12
Дејан ЂОРЂЕВИЋ.....	16
Милуника МИТРОВИЋ.....	19
Ненад ТРАЈКОВИЋ.....	23
Драѿољуб ЈЕКНИЋ.....	28
Миомир ДАНИЧИН.....	31

ѿраѿ ѿрозе

Ранко ПАВЛОВИЋ.....	34
Срђан ВОЛАРЕВИЋ.....	39
Саво СТИЈЕПОВИЋ.....	55
Чедомир ЉУБИЧИЋ.....	64
Снежана МИЛОЈЕВИЋ.....	72
Слободан ШКЕРОВИЋ.....	80

ѿраѿ на ѿраѿу

Бојан ЈОВАНОВИЋ.....	84
Мирко ДЕМИЋ.....	98
Сѿојан БЕРБЕР.....	110
Јелена Ј. ДИМИТРИЈЕВИЋ.....	129
Радослав БУКУМИРОВИЋ.....	133

ѿраѿ орудих

Јосиф ГРОДСКИ.....	139
Панѿелејмон КУЛИШ.....	147

шра̄ надахнућа

Јелица РОЂЕНОВИЋ.....153

шра̄ шичишаванја

Анђелко ЕРДЕЉАНИН.....162

Жарко БУРОВИЋ.....165

Раѓмила ГИКИЋ ПЕТРОВИЋ.....169

Милица ЈЕФТИМИЈЕВИЋ ЛИЛИЋ.....171

Миљан ДЕСПОТОВИЋ.....174

Раѓиша ДРАГИЋЕВИЋ.....179

Сшана СМИЉКОВИЋ.....182

шра̄ наслеђа

Милан МИЦИЋ.....185

Јелена Ј. ДИМИТРИЈЕВИЋ

ПРИВИЂЕЊЕ

Сенима индо-иранске ѿлемкиње Леди Дораб Таија

Париз, 1931

Прошле сам вечери неочекивану посету имала.
Ах, не!
То не беше вече, већ поноћ,
јер је звоно Катедрале
„динг, динг, динг...” одзвонило дванаест пута,
управо када ми се Она приказала.
Моја соба— тамо где сам лежала
очију отворених и влажних, бесана—
која беше мрачна
одједном,
заслепљујућом светлошћу сунца
неког жарког предела—
њеном сеном беше осветљена.

Да, то беше Она,
ја сам је препознала.
Као да Она беше то жарко сунце,
или вече, без сумрака и свитања, без зоре
њене мистичне земље коју толико волим.
Али, одакле та небеска светлост долази,
из Живота или Смрти?

То није од њених минђуша
нити огрлице и дијадеме,
нити од наруквице на голој мишици,
нити од појаса што јој струк грли,
чак ни од њеног дивног накита којим се
једне ноћи,
али не ове поноћи, украсила.

То не беше од њеног црвеног сарија од свиле,
од бисера њихових вода благословених
и драгог камења њихових планина светих,
јер кад поноћ прође
комадом белог платна— својим велом бива замењена.
Њено чело, некада тако спокојно
беше бледо попут пламена свеће воштане,
или дрвета сандаловине,
или свете ватре у њеном храму што је неугасива;
њене очи тамне и влажне попут зрелих маслина,
попут мајке нашег Господа невинне,
велом смрти беху покривене.

Мирна, непомична, нема,
без осмеха који ме је некад веселио
без гласа који ме је некад опијао
без хода у којем сам онда уживала
била је понизна пред оним
пред чим се свега лишила —
пред Смрћу.

У мојој осветљеној соби
владала је гробна тишина;
остах без речи, а Она и даље нема;
бејаш као прикована, Она и даље непомична;
покушах да пред њом, као пред Светом Девицом
склопим руке своје
али, нажалост, узалудно било је!

Иако лишена речи и покрета
осећања нисам била лишена,
волела сам и оно чега сам се раније гнущала
тражила сам да се у њеним очима
као у кристално чистом језеру
одрази све што сам већ видела
у својим сновима, на јави и у њеним очима.

Покушала сам поново да видим
свету реку са једном од својих обала
у свитање украшену пламеним ломачама
храмове пагоде где у даху ветра
звоне звона,
голу децу што се на улици играју
са змијама.

Поново да видим пределе са великим дрвећем
што личе на оне шаторе од зелене свиле,
свете краве како тумарају улицама
свете мајмуне у храмовима крај свештеника
и на крају један од предивних залива
који, сигурна сам, у дубинама својим
чува пепео мојих предака.

И поново ми се снага вратила;
нађох се пред њом у једном наглом кораку;
њен самртнички вео сам подигла
и застрашујуће усклинула;
уместо њених прелепих очију видех две рупе
у којима су се огледале Куле Тишине
са лешинарима на рубовима.

И потпуно исцрпљена,
на кревет се стропоштах
и поново почех да плачем.
Док је моју собу прекривала тама,
пре но што петлови закукурикаше,
одједном,
њена сена поново нестаде.

О моја душо!
У мом телу, к'о у кавезу закључана,
да ли познајеш ову муњу
што је могла ову мистерију да осветли?

Али, моја душа ништа не рече.

О њена душо!
Полети из њеног тела, као птица из кавеза!
Да ли ми можеш рећи да ме је Она,
моја пријатељица верна,
у поноћ посетила?

И њена душа одговори:
„То не беше Она мртва, већ њен дух живи
што облик смртни поприми
да те на ваше величине земаљске подсети,
да те пита
зашто је оплакујеш;
Она је умрла јуче, ти ћеш сутра умрети,
Она је била гозба птицама, ти ћеш то црвима бити...”

*Сетти се, човече, да си ѝрах и да ћеш
се у ѝрах и враћити*

Јелена Ј. Димитријевић, данас готово заборављена српска књижевница, рођена је у Крушевцу 1862. године. Након боравка у Алексинцу и Нишу, и након удаје за артиљеријског капетана Јована Димитријевића сели се у Београд где ће остати све до своје смрти 1945. године. Јелена се као књижевница опробала и у поезији и у прози, нарочито у путописима. Обишла је скоро цео свет, путујући Европом, Африком, Азијом и Америком. Говорила је неколико страних језика, укључујући енглески, француски, турски, италијански и грчки. Њена назначајнија дела су: *Јеленине пјесме* (1894), *Писма из Ниша о харемима* (1897) *Нове* (1912), *Писма из Солуна* (1918), *Писма из Индије* (1928), *Писма из Мисира* (1929), *Нови свет или у Америци јодину дана* (1934), *Седам мора и шри океана* (1940)...

Била је веома активна на пољу друштвене ангажованости и хуманитарног рада. Постављена је за најмлађу управну чланицу Подружине Женског Друштва у Нишу, била је управна чланица Кола српских сестара, као и болничарка за време Балканског рата. Један је од покретача календара *Вардар*, члан литерарног одбора листа *Домаћина* и Књижевно-уметничке заједнице.

Превод с француског: Ана СТЈЕЉА